

**ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА**

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА РОЗВИТОК
ТУРИЗМУ**

Матеріали науково-практичної конференції

24-25 травня 2013 року

Харків – 2013

УДК 008
ББК 63.5+74+82.3+85.31
Т65

Редакційна колегія:

Т.В. Іщенко – заступник директора Департаменту культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації, начальник управління туризму, доцент, кандидат економічних наук
О.Г. Бугайченко – завідувача відділом інноваційних технологій соціально-культурних проєктів Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва
Н.М. Роман – доцент, кандидат педагогічних наук

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62; Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва. Тел +380 (57) 700-26-62

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: регіональні особливості та розвиток туризму: матеріали науково-практичної конференції (24-25 травня 2013 року). – Харків, 2013. – 271 с.

У цьому виданні зібрано тези та доповіді учасників науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: регіональні особливості та розвиток туризму», яка відбулася в м. Харкові 24-25 травня 2013 року. Роботу конференції було спрямовано на пошук нових шляхів збереження традиційної культури та актуальні проблеми розвитку туризму в умовах конкретного регіону. В конференції взяли участь провідні науковці та досвідчені фахівці в галузях туризму, народної культури і мистецтва.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться питаннями збереження традиційної культури і мистецтва та перспективами розвитку туризму в різних регіонах України.

Матеріали друкуються в авторській редакції українською та російською мовами з незначними коректорськими правками.

УДК 008
ББК 63.5+74+82.3+85.31
© Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2013
© ФО-П Стеценко І. І.

978-966-8482-98-4

Д.В. Богданов
старший науковий співробітник
Харківського історичного музею

МУЗЕЇ М. ХАРКОВА ЯК СКЛАДОВІ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Останнім часом ринок туристичних послуг у світі стрімко розвивається. Україна не стоїть осторонь цих процесів. У кожному регіоні нашої держави існує туристична інфраструктура, що представлена сукупністю закладів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб туристів та місцевого населення. Особливу роль серед таких закладів відіграють музеї, як найцікавіші об'єкти екскурсійно-маршрутного та факультативного туризму. Поступово туристи формують один із найчисельніших сегментів музейних відвідувачів як загалом у світі, так і в Україні зокрема. Це помітно на прикладі Харківського історичного музею влітку, коли основний контингент організованих відвідувачів музею (учні, студенти, курсанти) на канікулах, туристи складають значну частку клієнтів. Але організовані туристичні групи, нажаль, залишаються рідкістю.

На сучасному етапі розвитку туристичної галузі України у музеїв є можливість більш активно співпрацювати з туристичними фірмами для залучення відвідувачів. Така співпраця вигідна обом сторонам, оскільки музеї мають привабливий для туриста пізнавально-атрактивний ресурс, а туристична фірма має потенційних відвідувачів. Завдяки такій співпраці ефективніше поширюється інформація про музеї регіону, а туристична фірма може запропонувати більш різноманітне дозвілля для своїх клієнтів без вкладання коштів у підготовку й утримання екскурсиводів. Часто сама можливість вибору клієнтом форм дозвілля підвищує конкурентоздатність туристичної фірми. Найпродуктивнішим варіантом співпраці музеїв і туристичних фірм є розробка культурно-пізнавальних маршрутів за спільної участі представників цих організацій.

Порядок співпраці туристичних фірм і музеїв визначаються відповідними договорами.

Зацікавити туристів може екскурсія містом, складовими маршруту якої будуть декілька музеїв. Оскільки в центрі міста знаходяться Харківський художній, Харківський літературний музеї та Морський музей міста Харкова, то доцільним є об'єднання їх в один екскурсійний маршрут.

Оглядова екскурсія містом – екскурсія високої категорії складності й потребує від екскурсовода різнобічних знань. Оскільки оглядова екскурсія містом є важливим елементом туристичної індустрії, то останнім часом помітна тенденція залучення туристичними агенціями співробітників музеїв до проведення таких екскурсій.

Прикладом оглядової екскурсії містом є екскурсія, що проводиться співробітниками Харківського історичного музею – «Харків від фортеці до столиці». Ця екскурсія проводиться в основному за маршрутом: історичний центр Харкова, вулиця Сумська, площа Свободи, іноді додається відвідання меморіального комплексу в лісопарку. Історичний центр міста це територія, де була розташована харківська фортеця. Оборонні споруди не збереглися, тому екскурсоводові приходится відтворювати історичні обставини за допомогою розповіді. В такому разі доцільно показувати екскурсантам діораму «Харківська фортеця» в експозиції Харківського історичного музею.

У сучасних музеях поряд із традиційними, все частіше використовуються інтерактивні форми роботи. Туристичні групи можуть взяти участь в невеличких сценках за мотивами літературних творів у Харківському літературному музеї, рольових іграх у Морському музеї м. Харкова, в різноманітних квестах, майстер-класах, що організуються музеями. Досвід взаємодії між музеями в Харкові існує, оскільки останні кілька років проводиться захід до Всесвітнього дня музеїв – «Ніч музеїв». Під час цього заходу організовані групи людей відвідують декілька музеїв та галерей між якими, за визначеним маршрутом, здійснюється рух автобусів та узгоджено час проведення культурно-просвітницьких заходів.

У підсумку слід зазначити, що музеї м. Харкова є частиною туристичної індустрії. Вони мають широкі можливості та зацікавленість у співпраці з туристичними фірмами на взаємовигідних умовах. Разом із тим, взаємодія музеїв (особливо комунальних) між собою та їхня співпраця з туристичними представництвами залишається на досить низькому рівні та має ситуативний характер. Для активізації співробітництва між усіма складовими туристичної галузі необхідно послідовно підвищувати рівень інформованості про діяльність одне одного. Доцільним є проведення «круглих столів», конференцій за участю представників усіх зацікавлених сторін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рутинський М.Й. Музеєзнавство: Навч. посіб. / М.Й. Рутинський, О.В. Стецюк. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
2. Богданов Д.В. Нові підходи до науково-освітньої роботи у музеях Харківщини / Д.В. Богданов // Сімнадцяті Сумцовські читання. Матеріали наукової конференції на тему «Комунікаційний підхід у музейній справі як відповідь на потреби соціуму», Харків, 18 квітня 2011 р. – С. 237-239.
3. Богданов Д.В. Методика проведення оглядової екскурсії містом / Д.В. Богданов // Вісімнадцяті Сумцовські читання. Матеріали наукової конференції на тему «Музей як соціокультурний інститут в умовах інформаційного суспільства», Харків, квітня 2012 р. – С. 155-159.